

О ТЧЕТЕН ДОКЛАД
ЗА
ДЕЙНОСТТА НА АГЕНЦИЯ ЗА ХОРАТА С УВРЕЖДАНИЯ
ОТ 01.01.2015 Г. ДО 31.12.2015 Г.

2015 година

За периода от 01.01.2015 г. – 31.12.2015 г. Агенция за хората с увреждания /АХУ/ продължи да изпълнява държавната политика по отношение трудовата заетост, реабилитацията и пълноценната социална интеграция на хората с увреждания в обществения живот на страната.

I. ПОДОБРЯВАНЕ НА НОРМАТИВНАТА БАЗА В ОБЛАСТТА НА ХОРАТА С УВРЕЖДАНИЯ

През 2015 г. експерти от Агенция за хората с увреждания участваха в междуведомствени работни групи за разработването на План за действие за прилагане на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ) 2015-2020, в работата на създадената експертна група за изготвяне на Национална стратегия за хората с увреждания в контекста на КПХУ, в актуализирането на Националната стратегия за детето 2008-2020, в разработването на Закон за социалната икономика, в изготвянето на промени в Закона за насърчаване на заетостта, както и в проекта за изменение и допълнение на Правилника за прилагане на Закона за насърчаване на заетостта, в изготвянето на Плана за действие за 2016 г. с мерките, произтичащи от Членството на Република България в ЕС за РГ 13 „Социална политика и заетост“.

Изпълнителният директор на АХУ и главният юрисконсулт в дирекция АПФИО участваха в работна група, определена със заповед на Министъра на правосъдието за разработване на проект на Закон за физическите лица и мерки за подкрепа. След изразено от тях особено мнение по изготвения проект, те изготвиха проект на Закон за подкрепено вземане на решения от хора с увреждания, който беше качен за публично обсъждане в интернет страницата на АХУ.

АХУ участва, също така, със свой представител в междуведомствена работна група, сформирана от Националния статистически институт по прилагането на Регламент 458 за ESSPROS.

Представители на АХУ взеха участие в междуведомствена работна група за разработване на нов Закон за концесии, с който да се въведат в българското законодателство (транспортират) изискванията на Директива 2014/23/EU на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за възлагане на договори за концесия.

През м.август 2015 г. приключи работата по проект „Заштита на заетост – опит, иновации и възможности“. Изготвен би Наръчник за въвеждане на защитена заетост в България и бе направена дефиниция на защитена заетост за хора с увреждания. В тази връзка е направено предложение за изменение и допълнение на Закона за интеграция на хората с увреждания и Правилника за прилагане на Закона за интеграция на хората с увреждания, като АХУ предложи да се регламентира в правния мир „защитената заетост“. Чрез въвеждане на тази нова форма в българското законодателство за заетост на хора с увреждания, съгласно Дългосрочната стратегия за заетост на хората с увреждания 2011 – 2020 г., приета от Министерски съвет на 29.06.2011 г., ще се осигури трудова реализация на по-голям брой лица със специфични увреждания, като напр. лица с интелектуални затруднения и с психични разстройства и др.

Агенция за хората с увреждания участва активно в междуведомствената работна група за изменение и допълнение на Закона за интеграция на хората с увреждания (ЗИХУ) и пакет документи, свързани с въвеждането на Регламент 651/2014 на Европейската комисия.

Представители на АХУ взеха активно участие в постоянната комисия за осъществяване на дейности по актуализация на съдържанието на Приложение 7 към чл. 40 от ЗИХУ.

На основание чл.8, т.4 Агенцията за хората с увреждания е изразила писмени становища при изготвянето на проекти на нормативни актове, свързани с хората с увреждания.

II. ДЕЙНОСТ ПО СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ЗАЩИТА ЗА ХОРАТА С УВРЕЖДАНИЯ

В изпълнение на държавната политика за хората с увреждания и съгласно разпоредбите на чл. 51, чл. 52, чл. 53 и чл. 53 а от Правилника за прилагане на Закона за интеграция на хората с увреждания (ППЗИХУ), Агенция за хората с увреждания изплаща целеви помощи за ползване на жестомимични услуги и за придружители на хората с трайни увреждания при ползване на услуги на държавни или общински администрации, здравни, образователни и културни институции. За целта Съюзът на глухите в България, Съюзът на слепите в България, Съюзът на инвалидите в България, Сдружение „Центрър за Психологически Изследвания“ и Българската асоциация за лица с интелектуални затруднения предоставят в АХУ интеграционни програми, на база на които Агенцията сключва договори с цитираните организации. В съответствие с изискванията и сроковете заложени в тези договори, АХУ предоставя на посочените организации финансови средства за изплащане целевите помощи на правоимащите лица с трайни увреждания. През 2015 г. национално представените организации на хората с увреждания са изразходвали **1 850 455 лв.** за изплащане на целеви помощи за **37060** лица.

1. Съгласно сключения договор, Агенция за хората с увреждания е предоставила на Съюза на глухите в България **210 485** лева за изплащане на целеви помощи за ползване на жестомимични услуги от лица с увреден слух с над 50 на сто трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане. Целеви средства са получили **4239** лица с увреден слух.

2. За отчетния период на Съюза на слепите в България са предоставени по договор **500 000** лева за изплащане на целеви помощи за придружител на лица с увредено зрение с над 90 на сто трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане. В тази група са включени и правоимащите лица със сляпо-глухота. Изразходваните средства са в размер на **447 700 лв.** и **8975** лица са получили необходимите средства.

3. На Съюза на инвалидите в България е отпусната сума от **834 250** лева за изплащане на целеви помощи за придружители на **16 685** трудно подвижни лица с над 90 на сто намалена работоспособност / вид и степен на увреждане.

4. През 2015 г. национално представеното сдружение „Центрър за Психологически Изследвания“ е изплатило целеви средства за придружител на трудно подвижни лица с над 90 на сто намалена работоспособност / вид и степен на увреждане в размер на **14 200** лв. а целеви помощи са получили **284** трудно подвижни лица.

За придружители на трудно подвижни лица са изразходвани общо **848 450** лв., като целеви средства са получили общо **16 969** лица.

4. На Българска асоциация за лица с интелектуални затруднения са предоставени **343 820** лв. за изплащане на целеви помощи за придружители на **6877** лица с интелектуални затруднения и лица с психични разстройства и със 71 или над 71 на сто трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане.

III. ДЕЙНОСТ ПО АКТИВНИТЕ ПОЛИТИКИ – ПРОЕКТИ И ПРОГРАМИ

Осигуряването на заетост, професионална реабилитация и пълноценно социално включване на хората с увреждания представляват значителна част от дейността на Агенцията за хора с увреждания, която основно е подкрепа за

постигане на самостоятелен и независим живот за тези бенефициенти. И през 2015 година АХУ продължи работата си в тази посока.

Конкретно дейността се изразява в различни програми и мерки, изпълнявани от Агенцията и разгледани по-долу:

1. СУБСИДИИ ЗА СПЕЦИАЛИЗИРАНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ И КООПЕРАЦИИ НА ХОРА С УВРЕЖДАНИЯ

Програмата за финансиране на целеви проекти със социална и стопанска насоченост на специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания е регламентирана в чл. 28 от ЗИХУ. През 2015 г. за финансиране на проектни предложения кандидатстваха 40 специализирани предприятия и кооперации за хора с увреждания. От тях 34 кандидата бяха класирани за финансиране. Общата стойност на сключените договори е 1 469 869,80 лв.

1.1. Разпределение на субсидията по Глава Втора. Проекти със социална насоченост от Методика за отпускане на средства на специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания за целеви проекти със социална насоченост.

Съгласно Глава Втора от Методиката се финансират проекти със социална насоченост за създаване на благоприятна и здравословна среда; за повишаване квалификацията и производителността на труда на работещите; за създаване на подходящи условия за повишаване качеството на полагания в предприятията и кооперациите труд.

През 2015 г. в АХУ са подадени 24 проекта със социална насоченост от специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания. Договори за финансиране бяха склучени с 21 бенефициента. Чрез постигнатите проектни цели бяха подобрени условията на труд на 660 служители и работници, от които 51 на сто са хора с трайни увреждания. С изпълнението на проектите се постигнаха следните цели: осигуряване на достъп до работните места на заетите хора с увреждания, санитарните помещения и помещенията за отдих на настите лица с трайни увреждания и дългосрочно създаване на здравословни и безопасни условия на труд за всички работещи в специализираните предприятия и кооперации. Бяха реализирани дейности насочени към повишаване на професионалните компетентности и създадени условия за сертифициране за стандартизирана система за управление. Всички бенефициенти реализираха успешно инвестиционните си дейности. Усвоените средства по тази програма са в размер на 686 455,43 лв.

1.2. Разпределение на субсидията по Глава Трета. Проекти със стопанска насоченост от Методика за отпускане на средства на специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания за целеви проекти със стопанска насоченост

Съгласно Глава Трета на Методиката се финансират проекти на специализираните предприятия и кооперации на хора с увреждания с цел създаване на условия за оборудване на нови и преоборудване на съществуващи работни места, подобряване конкурентоспособността чрез стабилизиране и придобиване на нови пазарни позиции чрез технологично обновяване и изграждане на нови производствени линии.

През 2015 г. в конкурса за финансиране на проекти със стопанска насоченост на специализирани предприятия и кооперации на хората с увреждания, участваха 16 инвестиционни проекта. Класирани за финансиране бяха 13 от предложенията. Договори за финансиране бяха склучени с 12 бенефициента, поради оттегляне на едно проектно предложение от конкурса. След реализиране на инвестиционната част на проектите, в

специализираните предприятия и кооперации бяха преоборудвани и разкрити нови 27 работни места, на които са назначени безработни хора с трайни увреждания. С помощта на субсидираните дейности беше закупено и внедрено в експлоатация технологично оборудване като: обновяване на технологично оборудване в шивашкото производство; създаване на нова производствена линия за дозиране и опаковане на течни продукти; технологично обновяване за: повишаване на качеството в сферата на озеленяването, за дестилация на етерично- маслени култури, за производство на био напитки и др.

Всички бенефициенти реализираха успешно заложените в инвестиционните си проекти дейности.

Програмата за финансиране на проекти със социална и стопанска насоченост на специализирани предприятия и кооперации на хората с увреждания се оценява като ефективна от бенефициентите, тъй като повишава конкурентоспособността и чрез преоборудване и разкриване на нови работни места подобрява качеството на живот за работещите хора с трайни увреждания.

2. РЕГИСТЪР НА СПЕЦИАЛИЗИРАНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ И КООПЕРАЦИИ НА ХОРА С УВРЕЖДАНИЯ

Специализираните предприятия и кооперации на хората с увреждания се вписват в Регистър, воден от Агенцията за хората с увреждания съгласно чл. 29 от ЗИХУ. Условията и редът за вписване се определят в Закона за интеграция на хората с увреждания.

Към 31.12.2015 г. системата на специализираните предприятия и кооперации на хората с увреждания обхваща 324 предприятия и кооперации на хора с увреждания, в които работят 3450 лица, от които 1673 са с трайни увреждания.

За отчетният период (01.01.2015г – 31.12.2015г.) в Регистъра са вписани 231 нови специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания. Заличени са 37 специализирани предприятия. Актуализирани са удостоверенията на 16 специализирани предприятия и кооперации поради настъпили промени в обстоятелствата съгласно чл.29б, ал.2 от ЗИХУ.

Гамата от услуги и производство на стоки в специализираните предприятия и кооперации на хората с увреждания е разнообразна. Дейностите в сферата на производството на стоки са: производство на шивашки изделия главно на ишлеме; производство на обувки; мебели; каменоделство; производство на хотелски консумативи; полиграфия; печатарска и издателска дейност; хранителни стоки; опаковки и бъркалки за мед; електроинсталационни, пластмасови, метални изделия и филтри; картонаж; дърводелство; цветопроизводство, строително-монтажна дейност; изработка и опаковане на медицински изделия; производство на изделия за бита от слама и бамбук; производство на козметични и билкови продукти и др.

В сферата на предоставяне на услуги специализираните предприятия са регистрирали дейности като: туристическа и агентска дейност, рекламина, графичен дизайн, организиране и логистично осигуряване на обучения, конференции и други събития, изследване на общественото мнение, инженерингови услуги, консултантски услуги в сферата на протоколното обслужване, пред приемачеството, посредничество и представителство на фирми, маркетинг и мениджмънт, консултиране с право – икономическа насоченост, сервиз на слухови апарати, инвалидни колички и медицинска техника, сервиз и ремонт на транспортни средства и пътно – строителна техника фризьорски и козметични услуги, компютърни, софтуерни, зъботехнически, счетоводни, книgovезки, козметични, социални услуги, почистване на канцеларии и санитарни помещения и големи площи /пътища и открити складове/, поддържане на зелени площи, обслужване на автомати за кафе и топли напитки, автомонтьорски услуги, обществена пералня, доставка на различни хранителни и промишлени стоки и др.

Регистърът се използва за наблюдение и контрол на специализираните предприятия и кооперации на хората с увреждания и на дейността, извършвана от тях при изпълнението на целеви проекти и програми по чл. 28 от Закона за интеграция на хората с увреждания.

3. ФИНАНСИРАНЕ НА ПРОЕКТИ НА РАБОТОДАТЕЛИ ОТ ОБИЧАЙНА РАБОТНА СРЕДА

Една от основните цели на Агенция за хората с увреждания е осигуряване на заетост на хората с трайни увреждания в обичайна работна среда за преодоляване на социалната им изолация, за постигане на по-голяма самостоятелност и равен шанс за пълноценното им социално включване в обществения живот. Съгласно утвърдена от Министъра на труда и социалната политика Методика могат да кандидатстват за финансиране с проекти работодатели/органи по назначаване, регистрирани по българското законодателство, като – държавни и общински организации, частни фирми, НПО и др. Тази дейност е регламентирана в чл.25, ал.1 и чл.8, т.5 от ЗИХУ. Целевата група, съгласно тази Методика са:

1. безработни лица с трайни увреждания в трудоспособна възраст, които са регистрирани в Дирекция "Бюро по труда" на Агенцията по заетостта;
2. лица с трайни увреждания, работещи при работодателя;
3. лица с трайни увреждания, работещи при работодателя, които през периода на работа при същия работодател придобиват допълнителни увреждания, различни от вече съществуващите, или увеличават степента/категорията/ на съществуващото си увреждане;
4. лица, работещи при работодателя, които през периода на работа при същия работодател получават статут на лица с трайни увреждания.

За постигане на ефективно социално включване на хората с увреждания чрез реализацията им на свободния пазар на труда работодателите могат да кандидатстват пред АХУ за отпускане на средства за покриване на разходи по работни места за лица с трайни увреждания по три компонента:

1. Компонент 1 - за осигуряване на достъп до действащи или разкривани нови работни места за лица с трайни увреждания;
2. Компонент 2 - за приспособяване на работни места и осигуряване на специфични безопасни и здравословни условия на труд за лица с трайни увреждания;
3. Компонент 3 - за оборудване на нови работни места за лица с трайни увреждания или за преоборудване на работни места на лица с увреждания, съответстващо на харектера на тяхното заболяване.

С цел постигане устойчивост на програмата работодателите се задължават да поддържат заетост на работните места не по-малко от 36 месеца след усвояване на средствата, като може да се наемат последователно повече от едно лице с трайно увреждане. През 2015 година за финансиране кандидатстваха общо 29 работодатели от обичайна работна среда, разпределени в два тура, както следва – в първи тур-16 работодатели и във втори тур – 13 работодатели. От тях комисия, съставена от външни експерти-оценители, одобри и се сключиха договори с 22 работодатели на стойност 280 943 лв., съответно първи тур- с 13 работодатели за 182 461 лв. и втори тур – 9 работодатели за 98 482 лв. По този начин са осигурени 52 приспособени и оборудвани работни места за хора с трайни увреждания - по 26 работни места за всеки от двата тура. Реално изплатените средства предоставена от Агенцията по тази програма след приключване на инвестиционната част на проектите е в размер на 279 104,60 лв. Субсидия получиха 4 общини – община Берковица, Грамада, Монтана и Перник; две Областни администрации – Перник и Хасково; 8 частни работодатели, две Дирекции «Социално подпомагане», както и шест други държавни и общински структури. В

сравнение с предходната 2014 год. има увеличение както на подадените проекти, така и на финансираните кандидати и изразходваните средства по програмата. Това говори за стабилизиране на програмата и необходимостта от нейното по-нататъшно развитие и популяризиране.

4. ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСИРАНИТЕ ПРОЕКТИ НА ЛИЦА С ТРАЙНО НАМАЛЕНА РАБОТОСПОСОБНОСТ ЗА ЗАПОЧВАНЕ И РАЗВИТИЕ НА САМОСТОЯТЕЛНА СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ ПРЕЗ 2015 ГОДИНА

Програмата за финансиране, наблюдение и отчетност на проекти на лица с трайни увреждания за стартиране и развитие на самостоятелна стопанска дейност е нормативно регламентирана в чл. 31 от Закона за интеграция на хората с увреждания и чл. 19 от Правилника за прилагане на Закона за интеграция на хората с увреждания. Условията за провеждане на конкурсите за финансиране на проекти са утвърдени от Министъра на труда и социалната политика в разработена за целта Методика.

През 2015 година беше проведен един конкурс, на които постъпиха 103 проекта на хора с увреждания, желаещи да започнат самостоятелна стопанска дейност. Одобрените проекти, отговарящи на изискванията на Методиката, бяха 37. Един договор не беше сключен, тъй като бенефициентът се отказа от субсидия. Други два склучени договора не се реализираха също поради отказ на бенефициентите. По този начин броят на бенефициентите на Програмата за 2015 г. се редуцира на 34. Общата стойност на изразходваната през 2015 год. субсидия беше 600 157,70 лв., в това число 596 935,09 лв. за субсидиране на склучените 34 броя договори за 2015 г. и 3 222,61 лв. за дофинансиране на един проект от 2014 г.

Финансираните проекти на лица с трайно намалена работоспособност през 2015 година бяха с най-разнообразна насоченост. Дейностите в сферата на производството, чието стартиране стана възможно благодарение на програмата, бяха: производство на изделия от желязо; производство на стъклопакети за ПВЦ и алуминиева дограма; производство на тестени изделия, производство на градински декорации. Беше разширено производството на бетонови изделия.

Най-широко застъпени през 2015 г. бяха дейностите в областта на услугите. С помощта на субсидия бяха разкрити и/или разширени: фризьорски салони, сервис за компютърна техника, център за копирни услуги, счетоводни къщи, архитектурно студио, център за вулканизация на гуми, студио за здравословно хранене, застрахователни услуги, къща за гости, център за 3Д услуги, таксиметрови дейности, ключарски услуги, реклами дейности, ветеринарна амбулатория, зареждане на касети с тонер.

В областта на търговията бяха предоставени средства на хора с трайни увреждания за: магазин за хранителни стоки, он-лайн магазин за електроника, дистрибуция на санитарно-хигиенни материали, дистрибуция на плодове и зеленчуци, кафе-сладкарница, заведение за хранене.

С реализирането на програмата се постига реално социално включване на хората с трайни увреждания в стопанския и обществен живот на страната, осигуряват им се постоянни трудови доходи и се подобрява качеството им на живот. Друг ефект от реализирането на програмата е, че се намалява съответно броят на безработните лица с трайни увреждания и на получаващите социални помощи. Всички бенефициенти по програмата показват устойчиво развитие на стартиралата самостоятелна дейност, което е видно от регулярно постъпващите в АХУ отчети.

5. ФИНАНСИРАНЕ НА ПРОЕКТИ НА НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИ ОРГАНИЗАЦИИ НА И ЗА ХОРА С УВРЕЖДАНИЯ

С програмата „Рехабилитация и социална интеграция на хора с увреждания“ АХУ финансира неправителствени организации регистрирани в обществена полза на и за хората с увреждания, както и национално представени организации на хора с увреждания, регистрирани по Закона за кооперациите. Чрез тази програма се изпълняват проекти за обучения, умения за самостоятелен живот, рехабилитация, арт-терапия и мероприятия с публична изява на и за хората с увреждания, финансират се разработката и издаването на помагала, наръчници и материали в помощ на хората с увреждания, както и дейности, насочени към промяна на обществените нагласи към хората с увреждания чрез организиране на участието им в панаири, трудови борси и други.

През 2015 година в обявеният конкурс на тема „Рехабилитация и социална интеграция на хора с трайни увреждания“ със свои проекти кандидатстваха 45 неправителствени организации на и за хора с увреждания. Оценяването и класирането на проектите бе извършено от комисия състояща се от независими външни експерти. Бяха утвърдени за финансиране 20 проекта. Отпуснатата сума за изпълнение на тази програма е 270 000 лева. Представяните средства по програма „Рехабилитация и социална интеграция на хора с трайни увреждания“ не са променяни в продължение на много години, независимо, че интересът към нея е голям. Ограниченият финансов ресурс е причина да бъдат финансиирани по-малък брой проекти и да бъдат обхванати по-малък брой преки и непреки бенефициенти. Броят на обхванатите бенефициенти във финансираните 20 проекти по тази програма е около 3612 лица с увреждания.

Финансираните проекти са разпределени в 4 компонента.

Компонент 1 включва мероприятия, насочени към индивидуална и групова работа с целевата група – обучения, придобиване на умения за самостоятелен живот, арт-терапия, запознаване с културното наследство и постижения на родината, посещения на културни мероприятия и други такива. По този компонент бяха финансиирани 7 проекта на стойност 103 714 лв. С отпуснатата субсидия от 16894 лв., сдружение „Спортен клуб по гребане „Академик“ помогна на 13 младежи с увреждания да спортуват и да се подгответ за участия в международни турнири по гребане. Сдружение „Гражданско сдружение Алтернатива 55“ беше финансирано със субсидия от 17 897 лв. Обхванати са 57 деца и младежи с генерализирани разстроиства в района на гр. Стара Загора. Целта на проекта е тяхното социализиране, подпомагане на личностното им развитие чрез комплексни дейности-хипотерапия, кинезитерапия, социална и педагогическа подкрепа. Отпуснатата от АХУ субсидия, в размер на 15 949 лв. на фондация "Паралелен свят"- гр. Пловдив, помогна на 30 деца с аутизъм и с физически увреждания. В продължение на 6 месеца децата имаха редовни спортни занимания и занимания по плуване. Фондация "Социална комуникация"-гр. София беше финансирана с 11 116 лв. С този проект фондацията работи за повишаване познавателните, речевите и комуникативните умения на 10 деца от 4 до 14 години с говорни затруднения, чрез индивидуална работа и с групова терапия. Национална федерация на работодателите на инвалиди получи субсидия в размер на 14797 лв. С тези средства бяха организирани обучения на 24 лица с увреждания, работещи в 4 специализирани предприятия. С отпуснатите от АХУ средства в размер на 16753 лв. сдружение „Международна асоциация за образование и креативност“ проведе активна групова терапия със незрящи деца от гр. Варна. Децата бяха разпределени и включени в аталие по керамика, работилница по плетачество, изобразително изкуство и музикална терапия. Сдружение „Онкоболни и приятели в Ботевград и региона“ със субсидията в размер на 10255 лв. направи клуб за лица с онко заболявания. В него се провеждаха различни занимания с психолози, лекари, арт-терапевти. Беше закупена литература, която е на разположение на членовете на клуба.

Компонент 2 е свързан с организиране на мероприятия с публична изява, като фестивали, концерти, спектакли, пленери, художествени изложби, спортни състезания и автомобилни ралита и други подобни изяви. В тези мероприятия бенифициентите са преки участници. По този компонент бяха одобрени и финансиирани **10 проекта** на стойност **137 005 лв.** С финансовата подкрепа на Агенцията за хората с увреждания в размер на **10758 лв.** сдружение „Про-медица –здраве за всички-2006“, гр. Велико Търново организира и проведе пленер и изложба с произведения от живопис и малка пластика. Проектът беше насочен към творци с увреждания. Федерация „Спорт за хора със зрителни увреждания-София“ проведе републиканско първенство по шахмат за незрящи в гр. Дряново. На федерацията беше отпусната субсидия в размер на **15550 лв.** С финансовата подкрепа на АХУ сдружение „Българска асоциация за рекреация, интеграция и спорт“ проведе автомобилно рали на хора с увреждания в гр. София. Отпуснатите средства бяха **11217 лв.** С получената субсидия от **9107 лв.** Асоциация на родители на деца с увреден слух подготвиха и реализираха фотографска изложба „Градски диалози“ в гр. София на младежи с увреден слух. Младежите преминаха през обучителен курс по фотография, беше издаден и алманах с творбите на младежите. Със средствата в размер на **14032 лв.** сдружение „Гишана“ взе участие в международния фестивал на любителските комедийни театри, пантомима и сатира в Тополовград. Театър „Мим-Арт“ и група „Жестим“ са творци с увреден слух и заеха първо място. Бяха изнесени и няколко представления на групата в театър София. Фондация „Центрър за устойчиво развитие, образование и напредък“ от гр. Неделино организира и проведе голям по мащабите си национален фолклорен фестивал за хора с увреждания в гр. Смолян. Събитието беше финансирано от агенцията в размер на **17130 лв.** Агенцията финансира провеждането на турнир по спортен риболов с участници лица със зрителни увреждания. Нашата субсидия беше **10248 лв.**, а проектът беше реализиран от „Спортен клуб за хора със зрителни увреждания-Плевен“. С нашата финансова подкрепа в размер на **15550 лв.** Спортна федерация на глухите в България подготви 4 отбора по бадминтон за участие Европейското първенство по бадминтон. Федерацията организира и проведе това събитие, като София беше домакин на форума. Фондация „Старт“ проведе станалия вече традиционен международен музикален фестивал за лица с увреждания „Надмошие на духа“ Тази година фестивала се проведе в Пловдив. Агенцията финансира това мероприятие със сумата от **17940 лв.** Със сумата от **14424 лв.** Агенцията финансира проект на Фондация „Очи на четири лапи“. Чрез различни спортни мероприятия и състезания бяха приобщени младежи със зрителни увреждания. При реализиране на дейностите в помощ на незрящите участници се включиха и много доброволци.

Компонент 3 е насочен към разработване на различни материали, помагала, наръчници и други, подпомагащи работата с хората с увреждания, тяхното адаптиране, трудова и социална интеграция и реинтеграция. Одобрени са **3 проекта** на стойност **29 274 лева.** Сдружение „Идея спорт“ от гр. Велико Търново разработи Методическо ръководство по футбол за деца и младежи с ментални увреждания. Сдружението получи **9700 лв.** Национален център за рехабилитация за слепи в гр. Пловдив разработи 2 варианта на геоборд за незрящи в рамките на **9589 лв.**, предоставени от Агенцията. Фондация „Светът на Мария“ разработи със своите специалисти и отпечата две ръководства-единото предназначено за лица с умствена изостаналост и другото предназначено за ръководители на фирми, които ще наемат лица с умствени увреждания. Субсидията от Агенцията беше в размер на **9985 лв.**

Компонент 4 е насочен към промяна на обществените възприятия за хората с увреждания като пълноцени български граждани. По този компонент не бяха финансиирани проекти. Конкурсните предложения кандидатствали по този компонент получиха под минималния брой точки, необходими за финансиране.

6. ФИНАНСИРАНЕ НА ПРОЕКТИ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОСТЪПНА АРХИТЕКТУРНА СРЕДА НА КУЛТУРНИ, ИСТОРИЧЕСКИ И СПОРТНИ ОБЕКТИ ЗА ХОРА С УВРЕЖДАНИЯ

Програмата има за цел ефективното приобщаване и активно социално включване на хората с увреждания, имащи специфични потребности при пространственото си придвижване за участието им в културния, обществения и спортен живот в страната. Важна роля има програмата и за повишаване личностно самочувствие на хората с трайни увреждания, за формиране и утвърждаване на съвременна ценностна система. Тази програма стартира през 2007 г. на база на утвърдена от Изпълнителния директор на Агенцията Методика съгласно чл. 2, ал. 2, т. б от Устройствения правилник на АХУ, а в последствие бе включена в чл.8, т.б на ЗИХУ. Съгласно разписаната в Методиката процедура, организацията могат да кандидатстват по три компонента:

1. Осигуряване на външен достъп до обектите – изграждане на рампи, външни преходи, подходи към обектите, сигнализации за хора със зрителни и слухови увреждания и др. – до 12 000 лв.;
2. Приспособяване на вътрешната среда на обектите с цел преодоляване на вътрешните архитектурни бариери чрез осигуряване на достъп до различните нива и етажи на сградите, обезпечаване на комуналните нужди на хората с увреждания – 15 000 лв.;
3. Доставка и монтаж на повдигателни съоръжения – до 50 000 лв.

През 2015 год. в обявения от Агенцията конкурс взеха участие държавни и общински организации, които притежават и/или стопанисват обекти с общо 11 проектни предложения. Сключени са договори на стойност 230 607 лв. с 9 институции за осигуряване на достъп и адаптиране за хора с трайни увреждания на различни обекти. Реално изплатената по програмата субсидията след приключване на инвестиционната фаза на проектите е в размер на 225 749,43 лв. Финансириани са следните обекти по категории:

- 5 културни – Държавен културен институт – Културен център „Двореца“, гр. Балчик, Народно читалище "Просвета-1865"-гр. Гоце Делчев, Регионална библиотека "Николай Вранчев"-Смолян, Регионален природонаучен музей – Пловдив, Регионална библиотека "Партенесий Павлович" – Силистра;
- 1 исторически – Археологически музей - Бургас;
- 3 спортни – Гребна база „Панчарево“ , спортна зала „Триадица“ в гр. София и стадион „Бончук“ – гр. Дупница.

7. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА РАБОТНИТЕ МЕСТА ЗА ХОРА С УВРЕЖДАНИЯ

От 2014 година заработи новия електронен регистър на хората с увреждания и по тази причина обработка на подадените справки от Дирекции „Бюро по труда“ /ДБТ/ в страната, съгласно чл. 27 от ЗИХУ, за определените работни места за трудоустроени и за хора с трайни увреждания започна да се извършва по електронен път. По изгответи от териториалните поделения на Агенция по заетостта Приложение 11 и Приложение 12 на ППЗИХУ с данни, в АХУ се набира информация за броя на определените, заетите и свободни работни места за хора с увреждания. За съжаление не винаги информацията получавана в АХУ е коректно оформена и пълна и това бави и ограничава въвеждането на справките.

От подадените и обработени данни за 2015 год., резултатите показват следното: Дирекции „Бюро по труда“ в страната, които са подали справки към АХУ са 70 бр. Броят на работодателите изпълнили задължението си да уведомят Регионалните ДБТ е 2376. Определените работни места по чл.315, ал.1 от КТ са 34038, от тях по чл.27 от ЗИХУ са

18716. Заетите места от трудоустроени са 10726, от хора с трайни увреждания са 12176. Броят на незаетите работните места от хора с трайни увреждания е 5617.

8. ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ПРОЦЕНТ ОТ ВНЕСЕНИТЕ ОСИГУРИТЕЛНИ ВНОСКИ ОТ РАБОТОДАТЕЛИ НА ХОРА С УВРЕЖДАНИЯ ОТ СПЕЦИАЛИЗИРАНА И ОБИЧАЙНА РАБОТНА СРЕДА

Във връзка с разпоредбите на чл. 26 и чл. 40 от ЗИХУ се осигуряват средствата от републиканският бюджет за възстановяване на 30/50 на сто от внесените от работодателя осигурителни вноски за държавно обществено осигуряване, задължителното здравно осигуряване и допълнителното задължително пенсионно осигуряване за наетите хора с увреждания, а за специализираните организации – за целия персонал, нает по трудови правоотношения в тях. С тези средства се цели от една страна подпомагане на рехабилитацията и социалната интеграция на заетите хора с увреждания в специализирана и обичайна работна среда, а от друга – осигуряване на средства за капитални вложения за подобряване условията на труд на заетите хора с увреждания.

Редът за възстановяване на процент от внесените от работодателите осигурителни вноски е регламентиран в Наредбата за реда за възстановяване на внесени осигурителни вноски от работодатели и специализираните предприятия, трудово-лечебни бази и кооперациите на хората с увреждания, членуващи в национално представителните организации на и за хора с увреждания (Загл. изм. - ДВ, бр. 3 от 2011 г., в сила от 1.01.2011 г.). Съгласно цитираната наредба, осигурителните вноски се възстановяват на специализирани предприятия, кооперации и трудово-лечебни бази съгласно чл. 40, ал.1 от ЗИХУ в размер - 50 на сто, а на работодатели в обичайна работна среда, съгласно чл. 26, т.1 от ЗИХУ - 30 на сто от тях осигурковки.

Средствата се предоставят всяко тримесечие след представяне на необходимите документи, регламентирани в Наредбата /поименна справка по образец за работещите хора с увреждания; документ заверен от компетентната териториална дирекция на Националната агенция за приходите /НАП/, удостоверяващ размера на внесените за сметка на работодателя осигурителни вноски; декларация за получени минимални помощи/.

След преглед на получената документация от експерт на АХУ се превеждат съответните дължими суми на работодателите и на специализираните предприятия и кооперации на хората с увреждания.

Броят на специализираните предприятия и кооперации, възползвали се от преференциите по този ред през 2015 година е 64 (в това число 1 обичаен работодател), а изразходваната сумата е в размер на 699 254 лева.

IV. МОНИТОРИНГ

През 2015г. Регионалните представители извършиха общо 1163 бр. проверки, както следва:

- По изпълнение на склучени договори за финансиране на проекти по различните програми на АХУ - 370 бр.
- На обекти на регистрирани в АХУ лица по Наредба за условията и реда за осъществяване и контрол на дейностите по предоставяне на помощни средства, приспособления и съоръжения за хората с увреждания и медицински изделия, посочени в списъците по чл. 35а, ал. 1 от ЗИХУ – 354 бр.

- На специализирани предприятия и кооперации, по спазване относителния дял на лицата с трайни увреждания от списъчния брой на персонала, съгласно чл.28 от ЗИХУ – 336 бр.
- По постъпили жалби от физически и юридически лица – 10 бр.
- По реда на Наредба за реда за възстановяване на внесени осигурителни вноски от работодатели и специализираните предприятия, трудово-лечебни бази и кооперациите на хората с увреждания, членуващи в национално представителните организации на и за хора с увреждания, за установяване целесъобразното разходование през 2014г. на възстановените от АХУ 50% осигуровки на специализираните предприятия и кооперации – 93 бр.

През 2015г., офисите на Регионалните представителства са посетени от 344 бр. физически и 18 бр. юридически лица. Посещенията са свързани предимно с предоставяне на консултации и на актуална информация за подготовка на проекти и участие в обявените от Агенцията конкурси, във връзка с нарушените права на правоимащи лица по ЗИХУ, информация във връзка с предоставяне на данни и изготвяне на документи от специализирани предприятия и работодатели, предлагащи работа за хора с увреждания и др.

През 2015 г. Регионалните представители на Агенцията имаха активно участие в дейността на Областните съвети за тристранско сътрудничество с насоченост към прилагане на мерки за осигуряване на трудова заетост на хора с увреждания в трудоспособна възраст и тяхната интеграция в обществото, във връзка с реализацията на дейности за подсигуряване на достъпна среда за хората с увреждания и изпълнение на областните стратегии за социално подпомагане, младежката заетост др.

Периодично Регионалните представители презентираха възможностите за участие с проекти по различните програми на Агенцията, пред представители на различни държавни и общински институции, частния сектор, неправителствени организации и др.

1. МОНИТОРИНГ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ФИНАНСИРАНИ ОТ АХУ ПРОЕКТИ

През 2015г. са извършени общо 370 бр. проверки по сключени с Агенцията договори, като съобразно вида на проектите проверките се отнасят за:

- 115 бр. за развитие на самостоятелна стопанска дейност
- 24 бр. за осигуряване на достъп и адаптиране на културни, исторически и спортни обекти с международно, национално и областно значение за хора с увреждания
- 28 бр. на проекти на неправителствени организации на и за хората с увреждания
- 60 бр. на проекти на специализирани предприятия и кооперации със социална насоченост, за създаване на благоприятна и здравословна среда
- 84 бр. на проекти на работодатели от обичайна работна среда
- 59 бр. на проекти на специализирани предприятия и кооперации със стопанска насоченост за модернизиране и технологично обновление.

При извършените проверки по действащи проекти, са дадени общо 81 бр. предписания с фиксиран срок за отстраняване на установени неизпълнения и/или представяне на допълнителни документи и информация. В изпълнение на дадените

предписания, в Агенцията са представени изисканите допълнително документи, справки и отчети от проверяваните предприятия.

За установяване изпълнението на дадените предписания са извършени 11 бр. повторни проверки.

През 2015г. по банкова сметка на Агенцията са постъпили 2 173.57 лв. от доброволно платени санкции от Бенефициенти по склучени договори.

За установено трайно и системно неизпълнение на поети договорни задължения през годината са дадени предложения за завеждане на 2 бр. искови молби общо в размер на 33 126.10 лв.

Отпуснатите субсидии по спечелените проекти през 2015г. са усвоени целесъобразно, по предназначение и с доказан икономически и социален ефект.

2. МОНИТОРИНГ НА РЕГИСТРИРАНИТЕ ПО ЧЛ.2 ЛИЦА ПО НАРЕДБА ЗА УСЛОВИЯТА И РЕДА ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ И КОНТРОЛ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ПОМОЩНИ СРЕДСТВА, ПРИСПОСОБЛЕНИЯ И СЪОРЪЖЕНИЯ ЗА ХОРАТА С УВРЕЖДАНИЯ И МЕДИЦИНСКИ ИЗДЕЛИЯ, ПОСОЧЕНИ В СПИСЪЦИТЕ ПО ЧЛ.35А, АЛ. 1 ОТ ЗИХУ

През 2015г. са извършени общо 354 бр. проверки на обекти на 276 търговци на дребно, регистрирани по чл. 3 от Наредба за условията и реда за осъществяване и контрол на дейностите по предоставяне на помощни средства, приспособления и съоръжения за хората с увреждания и медицински изделия, посочени в списъците по чл. 35а, ал. 1 от ЗИХУ.

От извършените проверки, за 154 бр. обекти е установено изпълнение, а за останалите 200 бр. са установени различни по своя характер нарушения, за което в изгответните при проверките Констативни протоколи са дадени задължителни за изпълнение и с фиксиран срок предписания за отстраняване на нарушенията.

Основните нарушения са свързани с неводене на изискуемата документация, частично попълване на данните в регистрите, несъхраняване на архивна документация за предоставените и/или изработени по индивидуална мярка медицински изделия и помощни средства за хора с увреждания, неуведомяване на Агенцията за затворени и нефункциониращи обекти, сменени адреси и представители на регистрираните лица, липса на достатъчно помещение, на достъпност до обектите и др. За част от проверените търговци са установени повече от едно нарушение за проверяван обект.

Като доказано ефективна и превантивна мярка към неизрядните търговци, Агенцията осъществява редовна писмена кореспонденция, като ги уведомява за установените при проверките нарушения и изисква привеждане на дейността съобразно изискванията на нормативната уредба.

В резултат на предприетите мерки, през 2015г. са заличени 18 бр. търговци на дребно с общо 169 бр. обекти на територията на страната от водената в Агенцията информационна система.

3. МОНИТОРИНГ НА СПЕЦИАЛИЗИРАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ И КООПЕРАЦИИ НА ХОРА С УВРЕЖДАНИЯ ПО ОТНОШЕНИЕ СПАЗВАНЕ ОТНОСИТЕЛНИЯ ДЯЛ НА ХОРАТА С ТРАЙНИ УВРЕЖДАНИЯ.

В изпълнение изискванията на чл. 28 от Закон за интеграция на хората с увреждания, през 2015г. са извършени общо 336 бр. проверки на 281 бр. специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания., в т.ч 8 бр. повторни проверки за установяване изпълнението на дадени предписания.

Поради установени нарушения на изискванията на чл. 28 от ЗИХУ, както и по инициатива на някои предприятия през 2015г. са заличени от водения Регистър общо 26 бр. специализирани предприятия и кооперации.

В общиният брой на проверените 280 бр. специализирани предприятия и кооперации се включват и извършените по нареддане на Върховна административна прокуратура проверки на 142 бр. новорегистрирани в периода 01.01.2015г.-до 30.06.2015г. специализирани предприятия и кооперации.

Във връзка с установените при извършените проверки нарушения на изискванията на чл. 28 от ЗИХУ, както и по инициатива на някои специализирани предприятия от водения в Агенция Регистър на специализираните предприятия и кооперации са заличени 22 бр. от новорегистрираните в периода 01.01.2015г. - 30.06.2015г. специализирани предприятия, от които 12 бр. по искане на предприятието и 10 бр. поради установени нарушения.

Обобщените данни за извършените през 2015г. проверки на 281 бр. специализирани предприятия и кооперации, показват следното:

- 255 бр. специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания отговарят на изискванията на нормативната уредба.
- 26 бр. не отговаря на изискванията, поради което са заличени от водения в Агенцията Регистър.

Специализираните предприятия и кооперации регулярно уведомяват Агенцията за настъпилите текущи промени в числеността на персонала, промяна в представляващите предприятията, по спазване на изискуемото съотношение на хората с увреждания и други обстоятелства.

Основните затруднения в дейността на специализираните предприятия и кооперации на хора с увреждания през 2015г. са свързани с финансови затруднения, намален обем на поръчки и неефективен мениджмънт за някои от тях, което е рефлектирано в намаляване числеността на персонала

4. МОНИТОРИНГ ПО ПОСТЪПИЛИ ЖАЛБИ И СИГНАЛИ

През 2015г. са извършени общо 10 бр. проверки по постъпили жалби и сигнали от 8 физически лица и 2 бр. юридически лица.

Преобладаващата част от жалбите на физическите лица се отнасят до некачествено изработени медицински изделия по индивидуална мярка, забавени ремонтни дейности на предоставените медицински изделия и др. Жалбите на юридическите лица са свързани с нелоялна търговска конкуренция набиране на членски състав на неправителствена организация.

На всички жалбоподатели е отговорено компетентно и в срок, като Агенцията е оказала необходимото съдействие за разрешаване на проблемите.

5. МОНИТОРИНГ ЗА УСТАНОВЯВАНЕ ЦЕЛЕСЪОБРАЗНОТО РАЗХОДВАНЕ НА ВЪЗСТАНОВЕНИТЕ ОТ АХУ ПРЕЗ 2011 Г., 50% ОСИГУРИТЕЛНИ ВНОСКИ ПО РЕДА НА НАРЕДБА ЗА РЕДА ЗА

ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ВНЕСЕНИ ОСИГУРИТЕЛНИ ВНОСКИ ОТ РАБОТОДАТЕЛИ И СПЕЦИАЛИЗИРАНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ, ТРУДОВО-ЛЕЧЕБНИ БАЗИ И КООПЕРАЦИИТЕ НА ХОРА С УВРЕЖДАНИЯ, ЧЛЕНУВАЩИ В НАЦИОНАЛНО ПРЕДСТАВИТЕЛНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ НА И ЗА ХОРАТА С УВРЕЖДАНИЯ

През 2015г. са извършени общо 93 бр. проверки на 77 бр. специализирани предприятия и кооперации, на които Агенция за хората с увреждания е възстановила осигурителни вноски по реда на Наредбата.

В този брой влизат 12 бр. повторни проверки, за установяване изпълнението на дадени предписания по усвояване на възстановените средства.

Проверки се отнасят за установяване целесъобразното и ефективно разходване на възстановени през 2014г. средства от осигуровки, общо в размер на 704 267,88 лв.

От цитирания размер средства не са проверени такива, общо в размер на 11 111,90 лв., поради закъснение на преводите и невъзможност за тяхното усвояване от предприятията в рамките на календарната година.

Същевременно допълнително са проверени възстановени средства от осигуровки общо в размер на 13 761,24 лв., за които в предходната година не са извършвани проверки, поради горецитираната причина.

През годината 4 бр. специализирани предприятия са възстановили по банкова сметка на Агенцията средства от осигуровки в размер на 2 374,17 лв., поради неусвояване по предназначение и в регламентириания законов срок.

Във връзка с гореизложеното, общият размер на подлежалите на контрол средства от осигуровки през 2015г. е 704 543,05 лв.

Резултатите от извършените проверки и представените разходооправдателни документи е показват, че възстановените средства в размер на 704 543,05 лв. са разходвани по предназначение, в няколко основни и важни направления за работещите в предприятията хора с трайни увреждания, както следва:

1. За медицинска реабилитация – 68 405,62 лв.
2. За социална интеграция – 573 227,07, в т.ч. за:
  - допълнително възнаграждение на работещите лица с трайни увреждания – 472 389,49 лв.
  - за допълнително възнаграждение на новопостъпили лица с трайни увреждания по време на първоначалното им обучение – 19 384,02 лв.
  - повишаване квалификацията на работещи хора с увреждания чрез външни учители – 8 791,05 лв.
  - ваучери за храна на хора с трайни увреждания – 8 130 лв.
  - други – 65 492,21 лв.
3. За инвестиции – 110 781,35 лв, от които за:
  - разширяване на производството – 2 310 лв.
  - технологично обновление – 94 550,88 лв.
  - други – 13 920,47 лв.

Освен средствата от възстановени осигуровки, през периода голяма част от предприятията са вложили допълнителен финансов ресурс за дофинансиране на различни инвестиционни дейности и за социална интеграция, общо в размер на

47 870,99 лв. Така общият размер на проверените през 2015 г. средства е 752 414,04 лв.

От извършените проверки е установено, че възстановените средства за осигуровки са усвоени по предназначение и са подпомогнали специализираните предприятия и кооперации при осъществяване на дейности по социална интеграция, медицинска рехабилитация и инвестиции за технологично обновление в интерес на работещите в тях хора с трайни увреждания.

По време на извършваните проверки на място, инспекторите на Агенция за хората с увреждания предоставят консултации и препоръки за ефективното усвояване на възстановените от Агенцията средства.

V. ФИНАНСОВО - АДМИНИСТРАТИВНА ДЕЙНОСТ

Агенция за хората с увреждания е второстепенен разпоредител с бюджети към Министерство на труда и социалната политика /МТСП/. Съгласно чл. 49 от ЗИХУ финансирането на дейността на агенцията се извършва със средства от: републикански бюджет, общински бюджет, национални и международни програми, дарения от местни и чуждестранни физически и юридически лица, други източници.

През отчетния период по бюджета на АХУ за 2015 г. има четири корекции, свързани с програмите за временна заетост и три във връзка с предоставени трансфери на бюджетни и общински предприятия.

Приходна част

За отчетния период постъпилите собствени приходи са в размер 4 848 лв.

Разходна част

Средствата на агенцията се разходват, съгласно утвърден от Министъра на труда и социалната политика бюджет. Изразходваната сума за текуща издръжка е както следва:

§ 01-00 “Заплати и възнаграждения за персонала, нает по трудови и служебни правоотношения”

Разходът към 31.12.2015 година за заплати на персонала е в размер на 269 383 лева. Това са заплатите на персонала по трудови и служебни правоотношения.

§ 02-00 “Други възнаграждения и плащания за персонала”

Разходът към 31.12.2015 година по § 02-00 е 56 908 лева, което включва:

§§ 02-01 “Нещатен персонал нает по трудови правоотношения” - 33 575 лева.

Тук са включени заплатите 1 лице по реда на ПМС 66 от 1996 г., на 7 лица наети по Национална програма за заетост и обучение на хора с трайни увреждания на Агенцията по заетостта.

§§ 02-02 “За персонала по извънтрудови правоотношения” - 16 575 лева.

Изплатени гражданско договори за почистване на помещенията на агенцията, на финансов контролър и PR експерт, както и на външни експерти-членове на комисиите за оценка и класиране на проекти по активните политики на АХУ.

§§ 02-05 “Изплатени суми от СБКО, за облекло и други на персонала, с характер на възнаграждение” - 4 351 лева.

Тук са отразени сумите за представително и униформено облекло на служителите на АХУ.

§§ 02-09 “Други плащания и възнаграждения” – 2 407 лева. По подпараграфа са отчетени изплатени средства за болнични за сметка на работодателя.

§ 05-00 “Задължителни осигурителни вноски от работодатели”

Изразходвани средства по този параграф към 31.12.2015 г. – 75 167 лева.

§ 10-00 “Издръжка”

Разходът към 31.12.2015 година е в размер на 97 054 лева.

Средствата по този параграф се разходват по пълна бюджетна класификация при спазване на изискванията, дадени с указания относно изпълнението на държавния бюджет за 2015 година на Министерство на финансите. Разходите през отчетния период са осъществени за: материали, вода, горива, енергия, външни услуги /в това число за телефони и пощенски разходи/, текущ ремонт, командировки в страната, данъци и такси, застраховки на служебните автомобил на агенцията.

Освен поддържането на централната администрация, в тези цифри е включено и обслужването на офисите на АХУ в гр.Варна, гр.Пловдив, гр. Велико Търново, гр.Монтана, както и офиса в сградата на МТСП в гр. Стара Загора.

§ 19-00 “Платени данъци, такси и административни санкции”

Разходът към 31.12.2015 година е в размер на 4 855 лева. Сумите по този параграф се разходват за данък за сградите и служебните автомобили, такса смет, както и държавни такси за заведени дела на агенцията.

§ 52-00 “Придобиване на дълготрайни материални активи”

Към 31.12.2015 г. е в размер на 4 896 лева – закупени 6 бр. лаптопи.

Разходи по активните политики на АХУ:

§ 42-00 “Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата” - 1 850 455 лв.

По този параграф средствата се разходват чрез сключване на договори със СГБ, ССБ, СИБ и БАЛИЗ на основание чл. 51, чл. 52, чл. 53 и чл. 53а от ППЗИХУ за изплащането на целевите помощи.

За периода на агенцията са възстановени неизразходвани през миналата година 100 лева от Съюза на слепите в България.

Преводите по сключените през 2015 г. договори са, както следва:

- Съюз на слепите в България - средства в размер на 447 800 лв. за 8 975 лица,
- Съюз на глухите в България – средства в размер на 210 485 лв. за 4 239 лица,
- Съюз на инвалидите в България – средства в размер на 848 450 лв. за 16 969 лица,
- БАЛИЗ – средства в размер на 343 820 лв. за 6 877 лица.

§ 43-00 “Субсидии за нефинансови предприятия”

Разходът към 31.12.2015 година е в размер на 2 926 180 лева.

По параграфа се отчитат средствата необходими за изпълнението на т.нр. Активни политики на Агенцията, които са с оперативно наименование Заетост и социална интеграция на хората с увреждания. За първото полугодие разходваните средства са както следва:

§§ 43-01 “За текуща дейност”- 1 483 430 лева.

Възстановяване на 50 на сто от внесените осигурителни вноски от работодател по чл. 26 и чл.40 от ЗИХУ и Наредбата за реда за възстановяване на осигурителни вноски от работодатели и специализираните предприятия, трудово – лечебни бази и кооперациите на хората с увреждания, членуващи в национално представените организации на и за хора с увреждания

През отчетния период са изплатени средства на 64 специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания в размер на 699 254 лева.

Финансиране на проекти за започване и развитие на самостоятелна стопанска дейност от лица с увреждания по чл.31 от ЗИХУ.

През отчетния период са изплатени средства по 1 договора от 2014 г. в размер на 3 223 лв. и по 32 договора от 2015 г. в размер на 596 934 лв. За същия период са възстановени средства от прекратени договори от предходни години в размер на 700 лв.

Финансиране на проекти за осигуряване на достъпна среда по чл.8, т. 6 от ЗИХУ.

Изплатени са суми по 9 договора от 2015 г. за обща стойност 225749 / в това число 62316 лв. отчетени по §§43-01 и 163433 лв. на бюджетни и общински предприятия, които за отчетени като предоставен трансфер по §§61-02/.

Финансиране на проекти на работодатели от обичайна работна среда по чл.25 от ЗИХУ

През периода са финансирали 22 договора от 2015 г. на община стойност 279 104 лв./ в това число 122 403 лв., отчетени по §§43-01, 142 431 лв. на бюджетно и общински предприятия, които за отчетени като предоставен трансфер по §§61-02 и 14 270 лв. по сключени договори с Дирекции „Социално подпомагане“/.

§§ 43-09 "Други субсидии и плащания"

По този подпараграф се отчита финансирането на специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания по чл.28 от ЗИХУ.

За отчетния период са финансирали 12 договора по методиката със стопанска насочености 21 проекта със социална насоченост в размер на 1 442 750 лева.

§ 45-00 "Субсидии на организации с нестопанска цел"

По параграфа се отчита финансирането на проекти на неправителствени организации за професионално обучение и преквалификация, рехабилитация и социална интеграция на хора с увреждания по чл.2, ал.2, т.6 от УП на АХУ.

Към 31.12.2015 година са финансирали 20 проекта на стойност 269 069 лева.

Утвърдения от МТСП и разходван лимит към 31.12.2015 г. е в размер на 5 869 666 лева.

През м. август 2015 г. приключи изпълнението на проект BG051PO001-7.0.02-0009-C0001 „Заштита на заетост – опит, иновации и възможности“. За отчетния период е изразходван остатъка от полученият аванс в размер на 76 780 лв. / отразен в §§ 88-03 /. Отразените разходи по §62 са в размер на 423 000 лева.

Възстановените верифицирани средства са в размер на 440 786 лв.

ВОДЕНЕ И АДМИНИСТРИРАНЕ НА РЕГИСТЪРА НА ЛИЦАТА, ОСЪЩЕСТВЯВАЩИ ДЕЙНОСТИ ПО ПРЕДОСТАВЯНЕ И РЕМОНТ НА ПОМОЩНИ СРЕДСТВА, ПРИСПОСОБЛЕНИЯ И СЪОРЪЖЕНИЯ И МЕДИЦИНСКИ ИЗДЕЛИЯ, ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА ХОРА С УВРЕЖДАНИЯ

Съгласно чл. 35 от ЗИХУ, Агенцията за хората с увреждания води регистър на лицата, осъществяващи дейности по предоставяне и ремонт на помощни средства, приспособления и съоръжения и медицински изделия, предназначени за хора с увреждания. Регистърът е публичен и се поддържа в електронен вид.

За вписване в Регистъра желаещите лица подават заявление по образец, придружено от определени документи, които се разглеждат от комисия, назначена със Заповед № 0023-4116/10.11.2014 г. на Изпълнителния директор на Агенция за хората с увреждания. В дейността си комисията се подпомага от технически секретар.

Към 31.12.2015 в Регистъра са вписани 285 търговци на дребно и производители на медицински изделия.

Съгласно разпоредбите на ЗИХУ подадените заявления се разглеждат в 14-дневен срок от подаването им. През 2015 г. комисията е провела 18 заседания. Комисията е взела общо 423 решения.

За същия период са вписани 60 търговци на дребно и производители на медицински изделия.

Съгласно чл. 35в от ЗИХУ регистрацията на лицата се различава на различни основания със заповед на изпълнителния директор по предложение на комисията. За отчетния период са заличени общо 18 търговци на дребно, от които 14 по тяхно желание

и 4 поради системни неизпълнения на нормативните изисквания за осъществяване на дейността си.

Лицата, осъществяващи дейности по предоставяне на медицински изделия уведомяват АХУ в 14-дневен срок за нововъзникнали обстоятелства, подлежащи на вписване или заличаване в регистъра. Заявлениета, придружени с изискуемите документи също се разглеждат от комисията. За отчетния период комисията е взела 319 решения за вписване или заличаване в регистъра, които съответно са били отразени в Регистъра от техническия секретар.

Комисията е констатиране на нередности в документите по чл. 35 от ЗИХУ на 18 лица, кандидатстващи за първоначално вписване в Регистъра и по 28 заявления за вписване на обстоятелства. В тези случаи е предоставен 10-дневен срок за отстраняването им, като лицата са уведомени писмено.

VI. ИЗГРАЖДАНЕ НА ВСЕОБХВАТНА ИНФОРМАЦИОННА БАЗА ДАННИ ЗА ХОРАТА С УВРЕЖДАНИЯ, СЪГЛАСНО ЧЛ. 9, АЛ.1 ОТ ЗАКОНА ЗА ИНТЕГРАЦИЯ НА ХОРАТА С УВРЕЖДАНИЯ

В изпълнение на проект BG051PO001 - 6.2.06 „Създаване на единна система за управление на цялостния процес по реализация на държавната политика за работа с хората с увреждания в България” Агенцията за хората с увреждания изгради и внедри информационна система. Чрез системата се предоставя достъп до информация, вкл. и на хора с увреждания – инсталирана е програма за работа на незрящи. В чл. 9 от ЗИХУ са изброени ведомства, които са задължени да подават информация за базата данни. АХУ изпрати писма за сключване на споразумения за предоставяне и обмен на данни с водещите институции и организации, които разполагат с бази данни (лични и статистически) за хора с увреждания.

Към края на 2015 година са сключени споразумения за предоставяне и обмен на данни с НОИ, НЕЛК, НАП, АЗ и МОН. От момента на сключване на споразумението с НОИ, институцията ежемесечно предоставя актуална информация, съгласно клаузите на споразумението. Предстои получаване на информация (ежемесечна и ежегодна) от АЗ.

Информацията, събирана в информационната система ще се използва при подобряване на процеса по разработка и повишаване ефективността от изпълнението и контрола по изпълнението на държавната политика за интеграция на хората с увреждания, както и по изпълнението на Дългосрочната стратегия за заетост на хората с увреждания 2011-2020 г. и в частност Плана за действие по изпълнението й за периода 2012-2013 г. Тя ще подпомогне за повишаване на административния и управленски капацитет на АХУ в анализирането, планирането и изпълнението на държавната политика за заетост на хората с увреждания на национално, областно и общинско равнище.

Наличието на такъв тип информация ще доведе и до подобряване в планирането, следенето и оценката по изпълнението на държавната политика за интеграция на хората с увреждания чрез създаване на нова информационна и управленска среда, базираща се на постоянно поддържана, обновяваща се, всеобхватна и достъпна до заинтересованите държавни институции в реално време база данни.

Част от информацията, която не съдържа лични данни е обществено достъпна и може да се използва от всички заинтересувани граждани и организации. Събирането на данни в информационната система се извършва при зачитане на човешките права и основните свободи, етичните принципи, спазване на Закона за защита на личните данни и релевантната правна уредба, осигуряване на поверителност и неприкосновеност. В информационната система са предвидени различни канали на достъп, които гарантират достъпността на данните за хората с различни видове увреждания. В тази връзка се

предприемат и мерки за гарантиране на пълноценното участие на хора с увреждания в процеса на събирането и изследването на данни.

МИНЧО КОРАЛСКИ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР

